

Verslag van de tweede week in Rwanda

Zondag 17-07-2022: We gaan deze zondagmorgen naar de gemeente Kyovu. Omdat de tweede dienst pas om 11 uur begint, kunnen we op ons gemak ontbijten. Ria heeft last van verkoudheid, waarschijnlijk door een allergie en besluit om in het hotel te blijven. Ik loop naar de kerk en ben er toch nog te vroeg. Er zijn nog weinig mensen. Damascène die zal vertalen is er nog niet. Toch komt er al gauw een bekende naar me toe. Het is Jean Claude die ik al heel lang niet heb gezien. Ik ben nog op zijn bruiloft geweest. Hij zit in de zanggroep die voor de dienst al zingt. Net voor de dienst begint komt Damascène en ik vraag hem of het goed is dat ik tijdens de dienst naar de zondagsschool gaat. Dat moet hij ook navragen, maar het is prima.

Met de kinderen verlaten we de kerkzaal en gaan naar boven. Het is een grote groep van alle leeftijden. Ze blijven allemaal bij elkaar, maar het is wel een beetje rommelig omdat de allerkleinsten alsmar heen en weer hollen. Er wordt ook geen verhaal verteld, maar teruggevraagd naar de vorige weken.

Na de dienst kom ik nog meer bekenden tegen, wat altijd leuk is. We wachten op iemand die ook Damascène heet en van wie ik een interview af zal nemen voor Kerk in Actie. We gaan naar ons hotel waar Ria zich bij ons aansluit. Onder het genot van een kop koffie starten we het interview. Damascène zit in het jongerenprogramma Best Future for Today. In dit programma leren jongeren musiceren. Damascène heeft via de EPR een muziekopleiding gevolgd in Tanzania en geeft nu zelf les in dit programma. De eerste tijd gratis vanwege de opleiding die hij mocht volgen, maar nu wordt hij betaald. Het is geen volledige baan maar hij komt ervan rond met zijn gezin.

's Middags schrijf ik het verslag van week 1 en zitten we lekker in onze tuin. Gelukkig is Ria weer opgeknapt. 's Avonds nemen we een taxi naar een restaurant, waar we meer hebben gegeten, voor een overheerlijke pizza.

Maandag 18-07-2022: Vandaag begint onze week voor Mwana Ukundwa. Rose Gakwandi komt ons met de chauffeur ophalen om naar Butare te gaan. Dit is een reis van meer dan drie uur. In Rwanda vind je nu ook op meerdere plaatsen restaurantjes waar je een take-away koffie kunt bestellen. Dus onderweg een lekkere cappuccino gekocht en in de auto opgedronken. In Butare rijden we naar het kantoor van AMU waar we door Jean d'Amour en Louise worden ontvangen. Deze ochtend bezoeken we eerst een naaigroep van jonge meisjes die allemaal een kindje hebben en geen partner. Bij de meesten hebben de ouders hen verstoten. AMU heeft ergens een huis gehuurd waar de meisjes tijdens de drie maanden cursus verblijven met hun kindjes. Overdag zitten ze bij AMU om naaien te leren. In een klein zaaltje liggen allemaal matrassen op de grond waar de kindjes liggen. Er is een oppas aangenomen en af en toe komt ze een meisje halen die haar kindje moet voeden. We krijgen de gelegenheid om met hen te praten en ik vertel iets over mijn eigen leven. Ze luisteren allemaal aandachtig en vinden dat ik met hun moeders moet gaan praten maar daar is geen gelegenheid voor. Wel stellen ze veel vragen.

Op het terrein zijn ook de kinderen die vakantie hebben aanwezig. Zij komen hier om te lezen en te spelen. Ze maken zich klaar om voor ons te dansen en te zingen samen met de jonge moedertjes. Na de voorstelling krijgen alle moedertjes kleertjes die ik mee heb gebracht. Na een lunch in het hotel waar we zullen slapen, rijden we terug naar AMU. Daar schrijven we van twee jonge moedertjes hun verhaal op. Tot slot rijden we naar het huis van Louise voor een kort bezoek. Onderweg kopen we als cadeau een grote pot Nutella waar het hele gezin dol op is. Louise heeft nu 4 jongetjes maar twee jaar geleden is er een jongetje van haar overleden. Het is al behoorlijk laat als we eindelijk naar het hotel rijden om ons in te schrijven en naar onze kamer te gaan, maar eerst natuurlijk nog een maaltijd.

Verslag van de tweede week in Rwanda

Dinsdag 19-07-2022: De eerste lesdag voor Mwana Ukundwa in Butare. Voor Mwana Ukundwa is het anders. Zij vinden steeds weer nieuwe kerken die mee gaan doen met het zondagschoolwerk. Ook vandaag zijn alle zondagschoolleiders nieuw. Dit is voor Ria en mij ook weer omschakelen. De les die we geven is voor iedereen nieuw. We hebben zelfs tijd om aan het eind nog twee oefeningen te doen. Iedereen is blij met hetgeen ze geleerd hebben en dan zijn wij ook tevreden. Normaal gesproken krijgen de cursisten iets te eten en te drinken, maar om drinken te vinden is moeilijk. Op het moment is Fanta schaars en daarom krijgen ze wat geld, naast het geld voor het vervoer om zelf iets te kopen.

Wij rijden terug naar het kantoor van Mwana Ukundwa waar Louise iets te eten heeft geregeld, zodat we niet veel tijd kwijt zijn in een restaurant. Na afscheidswaarden en een cadeautje rijden we terug naar Kigali waar we een rustige avond hebben en we weer een koffertje inpakken voor een volgende reis.

Woensdag 20-07-2022: We rijden naar de andere kant van het land naar Kayonza. Deze dag is weer voor het bezoeken van projecten. Bij aankomst staan er twee meisjes op ons te wachten met een boeket bloemen. We voelen ons net de koningin. Na de thee brengen we eerst een bezoek aan de meisjes die de naaicursus volgen en een kindje hebben, maar geen partner. De kinderen zijn bij de grootouders, dat is verschillend met Butare. Hier hebben de grootouders het over het algemeen geaccepteerd, nadat de staf van AMU met hen heeft gesproken. Ria heeft ook een koffer met kleertjes meegenomen en die worden hier uitgedeeld. Daarna is het weer tijd voor zang en dans.

Verslag van de tweede week in Rwanda

We eten een kleinigheid op het kantoor, want we gaan nog twee gezinnen bezoeken. Het eerste gezin is een gezin waar vader, moeder en de twee kinderen allemaal HIV besmet zijn. Ze hadden nog vier kinderen die overleden zijn aan dezelfde ziekte. Toch is het gezin positief.

Moeder zit in een groep bij AMU en maakt manden en zo om te verkopen. De kinderen worden ook ondersteund door AMU. Ze krijgen wat etenswaren die gekocht zijn met geld dat ik van verschillende mensen heb gekregen.

Het tweede gezin is een ander verhaal. Vader, moeder en 9 kinderen + 2 weeskinderen waar ze voor zorgen. Twee dochters hebben al een kind gekregen en de derde is zwanger. Ze hebben heel vaak niets te eten en gaan met een lege maag naar bed. De kinderen hebben nauwelijks kleren aan hun lijf. Ook hier krijgen ze een tas met etenswaren maar ook is er geld voor een varken. Eerst moet vader een stal gaan bouwen en dan wordt het varken aangeschaft in de hoop dat er snel biggetjes geboren worden om te verkopen. Maar dat is voor de toekomst. Nu is er maar voor vier personen de jaarlijkse ziektekosten verzekering betaald. Er kan pas gebruik van worden gemaakt als er voor iedereen betaald is. Ria en ik samen met AMU gaan hier voor zorgen, alleen op voorwaarde dat de 2 weeskinderen en de 2 kleinkinderen ingeschreven worden op het gemeentehuis, zodat er ook voor hen een ziektekostenverzekering afgesloten kan worden. Ook geven we vast geld voor het kindje dat nog geboren moet worden. We hopen dat er met deze hulp wat uitzicht komt voor het gezin. Toch hebben we zorgen dat de oudere meisjes nog eens in de prostitutie belanden om zo aan eten te komen.

Deze nacht logeren we in een heel leuk hotel aan het Muhazi meer. Elke kamer is een houten huis op palen. We eten aan het meer en vlakbij onze tafel hebben ze een kampvuur aangestoken. Het is alleen jammer dat we zo laat zijn aangekomen en niet lang van deze luxe kunnen genieten. Volgende keer beter.

Donderdag 21-07-2022: Ook in Kayonza geven we een les, nu in de kerk van een EPR gemeente. Hier hebben ze niet alleen zondagsschoolleiding uitgenodigd maar ook predikanten van de nieuwe kerken waar AMU mee samen gaat werken. Daarom spreken we eerst de predikanten toe over het belang van de zondagsschool en dat dit erg Bijbels is. Vervolgens krijgt de leiding instructies hoe ze een verhaal moeten vertellen en de samenwerking met de predikant en de andere leiding. Hier geven verschillende predikanten aan dat ze blij zijn met deze ochtend en dat er in hun gemeente dingen gaan veranderen. Hier doen we het natuurlijk allemaal voor. Op de terugweg naar Kigali eten we nog een hapje en 's avonds nemen we Rose mee uit eten in Kigali. Dat is een beetje onze gewoonte aan het eind van het verblijf.

Vrijdag 22-07-2022: De laatste lesdag, nu in Kigali waar we naar een heel andere kant van Kigali rijden. Het is een wijk waar nog maar net contacten mee zijn. Ook hier zijn de predikanten uitgenodigd met 2 leiders van hun zondagsschool. Iedere keer als we lesgeven is het weer anders, omdat we meestal zonder papieren werken om de leiding te laten zien dat uit het hoofd vertellen veel beter werkt met kinderen.

Als we terug zijn bij Rose thuis, eten we eerst een hapje en dan is het voor Ria tijd om de koffers te pakken. Ruim op tijd rijden we naar het vliegveld, want je weet nooit of je in een file terecht komt. Alles loopt gesmeerd en Ria is ruim op tijd om in te checken.

Verslag van de tweede week in Rwanda

Terug bij Rose moet ik nog wat zaken over Living Hope afhandelen. Dit is een stichting die opgericht is ter nagedachtenis aan de man van Rose die in 2002 is overleden. De stichting helpt kinderen van overleden predikanten met hun schoolgeld.

Ook ik moet mijn koffers pakken, omdat ik de volgende morgen naar Remera ga.

Zaterdag 23-07-2022: Rose staat erop om me naar Remera te brengen. Dat moet wel 's morgens gebeuren omdat ze om 11 uur een vergadering heeft in haar gemeente. Jérôme wacht ons op en dan is het tijd om van Rose en de chauffeur afscheid te nemen.

Na hun vertrek ga ik de koffers een beetje opruimen en uitpakken. Na de maaltijd word ik om 14.30 uur gehaald voor een dienst. Deze week is er in Remera een evangelisatiecampagne, de eerste sinds twee jaar Covid-19. Er zijn een paar koren en natuurlijk een preek. De dienst duurt wel ruim drie uur en is een opstapje naar de dag van morgen.

(Omdat ik nu geen wifi heb en ik meer foto's met de telefoon heb gemaakt, kan ik helaas niet meer foto's laten zien. Mijn fototoestel werkt niet goed, de foto's hebben allemaal een blauwe waas jammer genoeg.)